

ΠΑΜΠΟΝΤΙΑΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Λ. ΝΙΚΗΣ 1, ΤΚ:54624, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

www.poe.org.gr // e-mail:info@poe.org.gr

Θεσσαλονίκη,30-10-2014

Αρ.Πρ.:6993

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Πρόσφατα την επικαιρότητα απασχόλησε αρκετά το αντιρατσιστικό νομοσχέδιο, ένα νομοσχέδιο που περιλαμβάνει και θέτει πλέον υπό την προστασία μιας ποινικής διάταξης την αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου, των Ελλήνων της Ανατολής και των Αρμενίων, στις οποίες έχει προχωρήσει το Ελληνικό Κοινοβούλιο.

Με το επίμαχο νομοσχέδιο, ν.4285/2014, ποινικοποιείται η άρνηση του Ολοκαυτώματος των Εβραίων και η άρνηση του χρονικά προγενέστερου εγκλήματος κατά της ανθρωπότητας, της Γενοκτονίας που συντελέστηκε στις αρχές του περασμένου αιώνα στην Ανατολία, και είχε ως θύματά της τις εθνικές ομάδες των Αρμενίων, Ασσυρίων, και Ελλήνων της Ανατολής. Η νομοθετική αυτή παρέμβαση ήταν επιβεβλημένη, με την ποινικοποίηση της άρνησης να αποτελεί ένα πολιτικό εργαλείο μνήμης για μια κοινωνία που σέβεται τη μνήμη τόσο των θυμάτων της όσο και των οικουμενικής σημασίας γεγονότων που έγραψαν μαύρες σελίδες στη σύγχρονη ιστορία. Πολιτική μνήμη για ένα έγκλημα που η άρνησή του συνιστά συνέχισή του. Η δε ιστορική συγκυρία δεν είναι τυχαία, καθώς πλησιάζουμε το 2015, έτος συμπλήρωσης εκατό χρόνων από την έναρξη της αρμενικής Γενοκτονίας, της πρώτης από την τριάδα γενοκτονιών που συντελέστηκε από τους Τούρκους στην Μικρά Ασία.

Μετά από έναν καταιγισμό κριτικών, δημοσιευμάτων και πλήθους χαρακτηρισμών, κάνουμε κι εμείς μια σύντομη τοποθέτηση επισημαίνοντας κάποια στοιχεία τα οποία δεν είναι ευρέως γνωστά, ωστόσο είναι επιβεβλημένο να ακουστούν.

Καταρχήν, ο όρος «Γενοκτονία» δεν είναι ιστορικό εύρημα. Είναι νομική ορολογία του Διεθνούς και Διεθνούς Ποινικού Δικαίου. Συνιστά νεολογισμό, δηλαδή λέξη σύγχρονη, σύνθετη και νεοδημιούργητη, η οποία αποσκοπεί στο να ορίσει ένα φαινόμενο και ενδύοντάς το με νομοτυπική μορφή, να το καταδικάσει. Ο εμπνευστής του όρου «Γενοκτονία» είναι ο νομικός Raphael Lemkin, και αν επιθυμούμε μια αυθεντική ερμηνεία του όρου που αυτός έθεσε, θα πρέπει

πρωτίστως να ανατρέξουμε στον δημιουργό για να δούμε τι, τέλος πάντων, συνιστά Γενοκτονία.

Ο Raphael Lemkin, όντας ακόμη φοιτητής στη Νομική, θορυβήθηκε από τη Γενοκτονία των Αρμενίων και συνειδητοποιώντας το νομικό κενό που υφίστατο, όσον αφορά την ποινική τιμώρηση εκείνων που διαπράττουν εγκλήματα στρεφόμενα όχι προς εξατομικευμένες υπάρξεις αλλά προς ευρύτατες πληθυσμιακές ομάδες, αφιέρωσε ένα μεγάλο μέρος της ζωής του προκειμένου να συνθέσει μια ειδική ορολογία και ένα νομικό κείμενο που να φωτογραφίζει το συγκεκριμένο ιστορικό γεγονός. Με αλλά λόγια, να το περιγράφει αλλά να μην εξαντλείται σε αυτό, δηλαδή επιχείρησε να συντάξει τις διατάξεις εκείνες που θα καθιστούσαν το έγκλημα της Γενοκτονίας έγκλημα και για το ποινικό δίκαιο, με σκοπό να τιμωρείται ο εκάστοτε δράστης, όποτε αυτό λάμβανε χώρα.

Ο Raphael Lemkin ήταν Εβραίος της Πολωνίας, η καταγωγή του και τα δεινά των Εβραίων, ίσως σκεφθούν πολλοί, ήταν το έναυσμα που τον οδήγησε σε αυτή τη «σύλληψη». Ωστόσο, αυτό δεν είναι ακριβές και το διαπιστώνουμε ανατρέχοντας στα χειρόγράφα του. Οι έρευνές του ξεκίνησαν πριν από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ψάχνοντας να χαρακτηρίσει το έγκλημα σε βάρος ενός άλλου λαού, δημιούργησε μια λέξη με την οποία χαρακτήρισε το έγκλημα σε βάρος και του δικού του λαού. «Συνέβη πρώτα στους Αρμένιους» επαναλάμβανε ο ίδιος,¹ και βέβαια στο ίδιο πλαίσιο ο Lemkin εντάσσει και τους Έλληνες της Ανατολής, κάνοντας ποικίλες αναφορές σε αυτούς.²

Με δυο λόγια, η τοποθέτηση ότι ο όρος αυτός αφορά μόνο τη Γενοκτονία των Εβραίων δεν ισχύει. Επιπλέον το διαχωρισμό που εσχάτως και με μεγάλη προθυμία σπεύδουν να κάνουν κάποιοι «ιστορικοί» μας, ήτοι της Γενοκτονίας των Αρμενίων από αυτής των Ποντίων στον συγκεκριμένο γεωγραφικό τόπο και χρόνο, δεν φαίνεται να συμμερίζεται ο ίδιος ο Raphael Lemkin.

Επίσης, για την επιστημονική συνέπεια των κριτηρίων της Γενοκτονίας σε σχέση με τα ιστορικά ντοκουμέντα που υπάρχουν στη διάθεσή μας, οφείλει κανείς να ανατρέξει στους 11 τόμους της *Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού* του καθηγητή Κωνσταντίνου Φωτιάδη, έργο το οποίο φέρει τη σφραγίδα της επιστημονικής επιτροπής της Ελληνικής Βουλής. Κάθε τοποθέτηση σχετική με την επιστημονικότητα της ποιότητας και της ποσότητας του έργου θα πρέπει να

¹ Στο αρχειακό φιλμ-συνέντευξη ο R. Lemkin μιλάει για την Αρμενική Γενοκτονία: bit.ly/1r3L5n1.

² i) Tessa Hofmann, Matthias Bjornlund, Vasileios Meichanetsidis (επιμ.), *The Genocide of the Ottoman Greeks: Studies on the State-Sponsored Campaign of Extermination of the Christians of Asia Minor (1912-1922) and Its Aftermath: History, Law, Memory*, 2011, σελ. 298-305.

ii) *American Scholar*, Volume 15, no. 2, April 1946, σελ. 227-230: bit.ly/1oFMbWv

λαμβάνει υπ' όψιν, εκτός από το έργο καθαυτό, τους καθηγητές που υπογράφουν τις πρώτες αυτές σελίδες και το έργο τους, το οποίο βαρύνει τη γνώμη τους. Φοβόμαστε ότι πολλές από τις δημόσιες τοποθετήσεις που γίνονται κατά καιρούς σχετικά με το θέμα, αποδεικνύουν ότι κάποιοι μόνον επιφανειακά έχουν ασχοληθεί με αυτό.

Ξεκινώντας από μια διαφορετική αφετηρία, σχετικά με τη Γερμανία λίγες δεκαετίες πριν από το Ολοκαύτωμα γνωστά είναι τα φριχτά ναζιστικά πειράματα σε ανθρώπους από τους Ναζί «επιστήμονες», ενώ ελάχιστα έχουν ακουστεί, παραδείγματος χάριν, για τα αντίστοιχα γερμανικά πειράματα στην αποικία της γερμανικής Νοτιοδυτικής Αφρικής από τους μέντορες του Dr Josef Mengele το 1904.³ Εκεί συναντάμε επίσης τα πρώτα γερμανικά στρατόπεδα συγκέντρωσης με Αφρικανούς αιχμαλώτους, εκτοπίσεις πληθυσμών και μαζικές εκτελέσεις.

Λίγο αργότερα στην Ανατολία, η Γερμανία κατασκευάζει το μεγαλύτερο έργο του προηγούμενου αιώνα, τον σιδηροδρομικό σταθμό Βερολίνο-Κωνσταντινούπολη-Βαγδάτη, εποφθαλμιώντας τα νέα κοιτάσματα πετρελαίου που έχουν ανακαλυφθεί.⁴ Η γερμανική στρατιωτική ελίτ, ο σημαντικότερος σύμμαχος της Τουρκίας, υποδεικνύει τα ίδια ακριβώς γενοκτόνα μέτρα: εκτοπίσεις πληθυσμών, στρατόπεδα συγκέντρωσης-εργασίας και μαζικές εκτελέσεις.⁵ Και ύστερα, βέβαια, αυτό που επακολουθεί είναι το ευρύτερα γνωστό ναζιστικό Ολοκαύτωμα.

Όλα τα ανωτέρω παραδείγματα τα αναφέρουμε για να καταλήξουμε στο ότι η Γενοκτονία των Εβραίων δεν εμφανίζεται ως «κεραυνός εν αιθρία». Η ομοιότητα της Γενοκτονίας που με ανατριχιαστική τελειότητα οργάνωσαν και εξετέλεσαν οι Ναζί είχε ένα ιστορικό προηγούμενο, τη Γενοκτονία που εξετέλεσαν οι Τούρκοι, εφαρμόζοντας τον κοινό γερμανικό σχεδιασμό. Ο Liman von Sanders, ανώτατος Γερμανός στρατιωτικός αξιωματούχος, υπεύθυνος για την αναμόρφωση του τουρκικού στρατού, φέρει εξίσου ευθύνη με τους Mustafa Kemal, Talaat Pasha και

³ i) Τα πρώτα «φυλετικά» πειράματα από Γερμανούς «επιστήμονες»: bit.ly/1p2MYM4

ii) Η Γερμανίδα υπουργός για τη Ναμίμπια: bbc.in/1r57PSI

iii) Henry Friedlander, *The Origins of Nazi Genocide: From Euthanasia to the Final Solution*, Univ. of North Carolina Press, 1997, σελ. 250-251.

iv) Michael H. Kater, *Doctors Under Hitler*, Univ. of North Carolina Press, 1989, σελ. 230-231.

4i) Κυριάκος Χατζηκυριακίδης, *Το Ελντοράντο της Ανατολής, Η διείσδυση των ευρωπαϊκών εταιρειών στα μεταλλεία της Μικράς Ασίας (1861-1923)*, Θεσσαλονίκη 2008.

ii) Ηλίας Ηλιόπουλος, «Οι Γερμανοί είναι πάντα εδώ», περ. *Nemesis* 112 (Ιαν.-Φεβ. 2011): bit.ly/1mjQINI

⁵ Κωνσταντίνος Φωτιάδης, *Η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου*, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, 2004.

Djemal Pasha για το έγκλημα της Γενοκτονίας των χριστιανικών πληθυσμών της Ανατολίας.

Σχετικά με το αντιρατσιστικό νομοσχέδιο που ήδη ψηφίστηκε, και κατοχυρώνει σε θεσμικό πλαίσιο τη διατήρηση της ιστορικής, πολιτικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της δίκης της Νυρεμβέργης, αποτελεί «το επόμενο βήμα» μετά την αναγνώριση. Βήμα με το οποίο το πλέον αρμόδιο σώμα, το εθνικό Κοινοβούλιο, καταδικάζει τη Γενοκτονία ως ρατσιστική, βίαιη, απάνθρωπη, απολυταρχική πολιτική έκφραση, και με την ποινικοποίηση της άρνησής της διαφυλάττει την υπάρχουσα Πολιτική Μνήμη, ώστε να καθορίζει έτσι τις διεθνείς πολιτικές σχέσεις των λαών.

Το νομοσχέδιο δεν φιμώνει την ιστορική έρευνα αλλά ποινικοποιεί τη χυδαία ρατσιστική έκφραση. Μένει μόνο να δούμε αυτή την προσπάθεια να αποφέρει καρπούς. Με άλλα λόγια, περιμένουμε την εφαρμογή του νόμου, χωρίς η ποινή να είναι για μας αυτοσκοπός. Η ποινή μπορεί να είναι συμβολική, αλλά η πολιτική και ιστορική μνήμη που θα υπενθυμίζει η ποινή αυτή είναι ανεκτίμητη. Κάθε δήλωση προκλητικής αμφισβήτησης, η οποία θα τιμωρείται, θα επικυρώνει την υπάρχουσα πολιτική μνήμη σε εθνικό και διεθνές πολιτικό επίπεδο.

Για το λόγο αυτόν, ως Παμποντιακή Ομοσπονδία Ελλάδος θέλουμε να εκφράσουμε την ικανοποίησή μας καθώς η Ελληνική Βουλή στήριξε το έντιμο και δίκαιο αίτημα των Ποντίων για την ουσιαστική αναγνώριση της Γενοκτονίας που συντελέστηκε σε βάρος των προγόνων μας, αναγνώριση η οποία έτσι αποδεικνύεται ότι δεν μένει «γράμμα κενό». Για εμάς η «ποινικοποίηση της άρνησης» είναι μια δεύτερη αναγνώριση από το Ελληνικό Κοινοβούλιο, σημαντική ενίσχυση για τις προσπάθειές μας για ανάδειξη του ζητήματος της Γενοκτονίας παγκοσμίως, ώστε να αναγνωρισθεί και να καταδικασθεί από όλα τα κράτη του πολιτισμένου κόσμου. Οι επιφυλάξεις μας για τη νομοτεχνική διατύπωση της διάταξης ευελπιστούμε ότι θα διαψευσθούν από την εφαρμογή του ν.4285/2014 και στην πράξη. Οψόμεθα.

Με εκτίμηση

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
Ιωάννης Αντωνιάδης

Ο Γενικός Γραμματέας
Χρήστος-Δημήτριος Τοπαλίδης